

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2013/2014

Destinace (země, město): Itálie, Padova

Jméno, příjmení: Mgr. Zuzana Muchová

1/ kontaktní údaje:

adresa: Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari
Università degli Studi di Padova
Palazzo Beldomandi
Via Beldomandi 1
I-35137 Padova

vedoucí katedry: **Rosanna Benacchio**, Professore ordinario di Filologia Slava

kontakt: rosanna.benacchio@unipd.it

vedoucí bohemistiky: **Alessandro Catalano**, Professore aggregato di Lingua e Letteratura Ceca e Slovaca

kontakt: alessandro.catalano@unipd.it

lektorka češtiny: **Zuzana Muchová**, působí od října 2009

kontakt: zuzana.muchová@gmail.com

2/ počty studentů:

- 1. ročník bakalářského studia: 6
- 2. ročník bakalářského studia: 3
- 3. ročník bakalářského studia: 2
- 1. ročník navazujícího magisterského studia: 2
- 2. ročník navazujícího magisterského studia: 1

PGS studium: 1

Jedná se o studenty řádného denního studia, jejichž semestrální studium je ukončeno písemnou a ústní zkouškou s kreditovým ohodnocením.

Kromě řádně zapsaných studentů oboru český jazyk se výuky účastnili i někteří naši bývalí studenti, kteří chtěli využít možnosti zůstat tímto způsobem i nadále v kontaktu s českým jazykem.

Jelikož studentům v Itálii je umožněno přistoupit ke studiu i v průběhu akademického roku, stává se, že někteří z nich se poté, co se zapíší na jiný slovanský jazyk, po nějakém čase rozhodnou zapsat do jiného/dalšího slovanského jazyka, přičemž nás těší, že tímto jazykem je právě čeština, a to i vedle nabídky jiných slovanských jazyků, jakými jsou např. polština, chorvatština či slovinština. Navíc zde existuje možnost změnit si v průběhu studia svůj hlavní obor a vzít si jiný jazyk jako svůj hlavní. Dále si češtinu mohou také vybrat studenti postgraduálního doktorského studia slovanských jazyků, kteří si v rámci svého tříletého studia musí zvolit ještě další slovanský jazyk.

Nevelký počet studentů v kurzech s sebou nese tu výhodu, že je možné věnovat se studentům téměř individuálně. V hodinách tak mají dostatek prostoru k tomu, aby se mohli verbálně projevit, aby mohli vzájemně komunikovat a reagovat v různých modelových situacích. Myslím si, že tento fakt rovněž může ovlivnit rozhodnutí některých studentů začít studovat právě češtinu. Toto byl i případ téměř nevidomé studentky, která v letošním roce nastoupila už do prvního ročníku magisterského studia. Ze zdravotních důvodů mohla bohužel absolvovat jen zimní semestr, nicméně doufáme, že se její zdravotní stav zlepší natolik, aby mohla v příštím akademickém roce ve studiu češtiny pokračovat. Pro tuto studentku byl vždy připravován speciální program, a právě díky malému počtu studentů v kurzu jsme se jí mohli věnovat mnohem více než na oborech s velkým počtem studentů.

Navíc je velice potěšitelné vidět snahu studentů mluvit česky nejen v hodinách, ale být v kontaktu s jazykem i např. sledováním různých českých filmů či webových portálů, převážně z oblasti zpravodajství a klipů na YouTube. Zde je velkou pomocí zaslání českých periodik z DZS, protože tištěný časopis je ještě stále přitažlivějším než zprávy na internetu.

Další výhodou pro studenty češtiny je možnost vycestovat do České republiky ať již formou semestrálních ministerských stipendií či stipendií udělovaných na Letní školy slovanských studií nebo dále pak prostřednictvím výměnného programu Erasmus Plus. Všechny těchto možností naši studenti využívají a každým rokem někteří z nich studium do České republiky přijíždějí. V letošním roce se konkrétně jedná o dvě studentky magisterského studia, z nichž jedna přijede na Letní školu slovanských (bohemistických) studií do Brna a druhá se zúčastní Letní školy slovanských studií v Českých Budějovicích.

V tomto akademickém roce se Stefani Melle, studentka třetího ročníku postgraduálního studia bohemistiky v Padově, podařilo získat měsíční bohemistické stipendium Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v rámci něhož odprezentovala příspěvek *Fejeton jako symbol kulturní identity československého disentu*, v němž shrnula výsledky svého tříletého výzkumu týkajícího se fenoménu fejetonu v české (československé) ineditní literatuře. V polovině prázdnin svoji dizertační práci dokončí a na podzim roku 2014 ji čeká její obhájení před zkušební komisí¹.

Možnost pobytu v České republice, ať již formou stipendia či formou stáže, je důležitá zejména pro studenty, kteří píší závěrečné bakalářské nebo magisterské práce, a mohou tak pobytu v ČR využít zejména k získání materiálů potřebných k napsání/dokončení svých prací. Tak tomu v našem případě bylo např. u studentky Lucie Bonory, která v loňském akademickém roce strávila jeden semestr na stipendijním pobytu v Praze a v únoru 2014 s maximálním počtem bodů obhájila svoji bakalářskou práci na téma *Květy zla v české poezii. Překlady a vliv poezie Charlese Baudelaira (I fiori del Male nelle poesia ceca. Traduzioni e influenze della poesia di Charles Baudelaire)*.

3/ výuka

Výuka je koncipovaná jako tříleté bakalářské studium + navazující dvouleté magisterské studium. V návaznosti je poté možnost přihlásit se do tříletého postgraduálního doktorského studijního programu.

---

¹ <http://www.ucl.cas.cz/cs/mezinarodni-spoluprace/bohemisticke-stipendium>, 14. 6. 2014

V rámci výuky češtiny studenti v zimním i letním semestru navštěvují 4 hodiny jazykových cvičení a 4 hodiny přednášek z literatury. Navíc je ještě do programu studia v letním semestru zařazen čtyřhodinový překladatelský seminář.

V akademickém roce tedy lektor českého jazyka odučil v zimním i letním semestru 20 (60minutových) hodin týdně.

Dále je studentům k dispozici i ve svých konzultačních hodinách – jedna hodina týdně.

Vzhledem k malému počtu studentů a téměř rodinnému prostředí katedry jsme studentům k dispozici samozřejmě i mimo konzultační hodiny, kdykoli po vzájemné domluvě. Tohoto v letošním roce využívala zejména naše doktorandka Stefania Mella.

Kromě jazykového semináře byl v zimním i letním semestru konán filmový seminář.

Dalšími přednáškami, které se v tomto akademickém roce konaly na katedře slovanských jazyků pro studenty češtiny, byly v zimním semestru přednáška prof. Bauera na téma *Funkcionální pojetí ironie v tvorbě Milana Kundery* a přednáška prof. Dalibora Turečka na téma *Český fejeton 19. stol. mezi beletrií a žurnalistikou: případ Jan Neruda*. Obě přednášky byly prof. Catalanem simultánně tlumočeny do italštiny. V letním semestru katedra slovanských jazyků hostila prof. Tilmana Bergera z univerzity v Tübingenu, který pro naše studenty připravil přednášku na téma *Diskuse o obecné češtině a následky purismu*. Naši studenti se také zúčastnili přednášky dr. Valentini Parisi z univerzity v Miláně na téma *Periodická vydání sovětského samizdatu v letech 1959-1990*.

V pátek 8. listopadu 2013 jsme se se studenty zúčastnili slavnostní vernisáže výstavy *Podobizny autora. Via Hrabal*, která proběhla na půdě benátské univerzity Ca'Foscari u příležitosti významného výročí českého spisovatele Bohumila Hrabala a kterou pro benátskou univerzitu uspořádalo sdružení Serpens, jehož členové se slavnostního zahájení se svým speciálně připraveným programem osobně zúčastnili.

Další akcí vztahující se k výročí narození Bohumila Hrabala byla překladatelská soutěž pro překladatele do 35 let, kterou pořádalo České centrum v Miláně a již se svým překladem zúčastnila naše studentka 2. ročníku magisterského studia Eva Celladin a náš bývalý student Lorenzo di Bisceglie.

Na podzim ve dnech 21. – 23. listopadu 2013 proběhl pod záštitou francouzského institutu v Miláně festival evropské literatury *Festival de Littérature européenne*, na kterém vedle jiných také spolupracovalo České centrum.

U příležitosti tohoto festivalu přeložila Lucia Bonora, naše studentka 1. ročníku magisterského studia, 11 textů básní české spisovatelky Kateřiny Rudčenkové a společně s autorkou se festivalu i osobně zúčastnila coby čestný doprovod českého hosta.

Kromě vlastní výuky a průběžných specifických příprav upravených tak, aby v maximální možné míře vycházely vstříc problémům jednotlivých studentů a aktuálně zpracovávaly i dění v České republice, lektor připravuje závěrečné testy a účastní se zkoušek a jejich oprav.

Co se týká realizace samotné výuky, tak ta probíhá v samostatné učebně vybavené bílou stíratelnou tabulí. Lektor má vlastní pracovní stůl v rámci sborovny pro všechny lektory slavistiky. Dále má k dispozici počítač s tiskárnou, o který se dělí ještě s dalším lektorem. Katedra je vybavena kopírkou s možností skenování. Od roku 2012 má lektor češtiny k dispozici také vlastní radiomagnetofon, který byl na lektorát zakoupen z prostředků DZS. Co se týká možnosti využití DVD přehrávače či dataprojektoru, tak to je možné, ale pouze v pozdních odpoledních hodinách, tedy spíše v rámci např. filmového semináře. Jinak je mnohem efektivnější využít v hodině vlastní notebook.

Katedra disponuje velice dobře vybavenou knihovnou. Knihovna slavistiky v Padově obsahuje největší bohemistický fond v Itálii². Zahrnuje také pozůstalost prof. Artura Cronia, který byl jedním z prvních dlouhodobě působících

---

² <http://www.maldura.unipd.it/slavo/biblio/>, 14. 6. 2014

italských bohemistů, a ani v současné době zde nechybí prostředky pro další růst fondů. Velký dík za takto vedenou knihovnu patří prof. Catalanovi, který se snaží její fondy neustále rozšiřovat nejen o nově vycházející knihy, ale i díla starší, která doposud v knihovně chybí³. Nově zakoupené knihy jsou jednak novinkami z oblasti beletrie, ale také – což je velice důležité pro diplomové a dizertační práce – z oblasti novodobé historie, politologie, umění, literární teorie a filmu. V rámci bohemistiky je odebíráno rovněž několik českých periodik, např. *A2, Bohemia, Česká literatura, Dějiny a současnost, Host, Literární noviny, revue Labyrint, Paměť a dějiny, Revolver Revue, Slovo a slovesnost, Slovo a mysl, Souvislosti, Soudobé dějiny, Tvar*.

Výukový materiál byl navíc během uplynulých pěti akademických roků velice výrazně doplněn z DZS.

Jedinou v Itálii dostupnou učebnicí češtiny je zatím stále jen kniha od Lucii Casadei *Grammatica pratica di lingua ceca*, jejíž výhoda spočívá v tom, že základní česká gramatika je vysvětlena na bázi italštiny, nicméně celkově je pro výuku českého jazyka zcela nedostatečná. Proto jsme v tomto školním roce pro studenty prvního ročníku (stejně tak jako v letech předchozích) objednali učebnici *Chcete mluvit česky? Volete parlare ceco?* od Heleny Remediosové a Elgy Čechové (a to včetně cvičebnice a CD s audionahrávkami) přímo v nakladatelství Harry Putz, Liberec. Bohužel rovněž Česko-italský a Italsko-český slovník od Jaroslava Rosendorfského, který je možné v Itálii zakoupit, je již značně zastaralý a nevyhovující. Tuto situaci jsme se tedy řešili tím, že jsme je – pro zájemce o tištěné slovníky, popř. jiné knihy – přivezli z ČR.

Pro samotnou výuku využívám vedle již zmíněné učebnice *Volete parlare ceco?* učebnice *Czech Expres 1, 2, 3* od autorek Pavly Bořilové a Lídy Holé. Dále se mi velmi osvědčila trojdílná učebnice *Basic Czech* od Any Adamovičové. Ve druhém a třetím ročníku jsem využívala moderně zpracovanou učebnici *Česky krok za krokem 2* od autorské dvojice Pavla Bořilová – Lída Holá a zejména pro konverzační cvičení, promluvvé situace a poslech učebnice *Čeština pro život I, II* od Aleny Nekovářové. Nově jsem pak do výuky zařadila také upravené texty české prózy – *Povídky malostranské* či *Povídky z jedné kapsy a Povídky z druhé kapsy, Pohádky, Staré české a moravské pověsti, Pražské legendy* od Lídy Holé nebo *Českou čítanku* od Ilony Kořánové, u nichž je kromě upraveného textu rovněž výhodou přiložená audionahrávka.

K procvičování gramatických jevů je velice dobře využitelná učebnice od Any Adamovičové *Nebojte se češtiny*, popř. *Cvičení z české mluvnice pro cizince* od Aleny Trnkové.

Ve vyšších ročnících potom již jednoznačně převažují vlastní materiály jako např. denní tisk, ukázky textů různých autorů a různých stylů, ukázky z filmů, texty písní, speciální cvičení zaměřená na procvičování konkrétních syntaktických a stylistických jevů, komplexní jazykové testy. (Nicméně částečně je rovněž využívána učebnice *Čeština pro středně a více pokročilé* a to její nové, upravené vydání).

4/ historie pracoviště

Na padovské univerzitě se bohemistika učí již velmi dlouho. Jedná se vůbec o první katedru bohemistiky zřízenou v Itálii. Po smrti prof. Jana Stehlíka se podařilo profesorské místo trvale obsadit teprve v prosinci roku 2006, kdy se katedry ujal prof. Alessandro Catalano⁴. Na místě lektora českého jazyka dlouhodobě pracovala paní dr. Ludmila Charvátová, která však byla na univerzitě v trvalém pracovním poměru. Po odchodu paní dr. Charvátové do důchodu hrozilo úplné zrušení lektorského místa a bez pomoci českého ministerstva školství by toto místo z úsporných důvodů univerzity zůstalo neobsazeno, což by výrazně ohrozilo samotnou existenci bohemistiky v Padově.

---

³ Zde bych chtěla zmínit, že na podzim r. 2013 byly naše fondy rozšířeny o řadu knih a zejména periodik, které naší katedře poskytla paní prof. Wildová-Tosi z univerzity La Sapienza v Římě.

⁴ <http://www.maldura.unipd.it/slavo/index.html>, 14. 6. 2014

Díky pomoci z české strany bylo místo lektora na padovské univerzitě zařazeno mezi ostatní výměnné lektoráty zřizované a vedené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Přínosem tohoto rozhodnutí je, kromě zachování kontinuity výuky na fakultě, rovněž to, že výměnný lektorát bude obměňován a bude zde tedy záruka toho, že se bude jednat o člověka žijícího v České republice, který zůstane ve stálém kontaktu nejen s českým prostředím, ale i s nově vydávanými studijními materiály, slovníky, jazykovými příručkami či podklady pro zkoušky /např. certifikované zkoušky podle SERR/ aj. V tomto ohledu se situace změnila a zlepšila. Zejména nás těší pozitivní ohlasy ze strany našich studentů a jejich motivace pro psaní ať již bakalářských či magisterských prací; v současnosti tedy především dizertační práce na téma žánru fejetonu v prostředí českého samizdatu.

5/ podmínky pro lektora

Asi největším problémem lektorátu je, že italská strana v současné době kvůli zrušení čl. 24 zákona 62/67 italského právního systému, jež bylo provedeno v roce 2009 italským ministerstvem pro veřejnou správu a obnovu, nemá možnost uzavřít pracovní smlouvu s lektorem. Ten se tak dostává do situace, že na území Itálie není v žádném pracovně-právním vztahu. V maximální možné míře jsem tedy uvítala změnu, ke které došlo 1. ledna 2011, kdy byla mezi lektory a DZS podepsána dohoda o pracovní činnosti, která aspoň částečně nahrazuje absenci pracovní smlouvy v Itálii.

Z italské strany jsou však vyhlídky stále neradostné, jelikož nejen že doposud nebyl přijat žádný zákon či vyhláška, které by onen chybný krok napravovaly, ale v rámci úsporných opatření se spíše zvažuje snižování počtu oborů, které pro fakultu/univerzitu nejsou dostatečně perspektivní a na nichž studuje malý počet studentů. K nim bohužel slovanské jazyky, snad s výjimkou ruštiny, patří.

Padovská univerzita dle dohody zajistila lektorovi ubytování ve dvoupokojovém bytě, který lektor sdílí ještě s jiným lektorem. Byt je nově zrekonstruovaný, se základním vybavením. Není zde však internet, telefon, televize, rádio, ale ani např. pracovní stůl či police na knihy.

Celkově však na katedře slavistiky panuje lidsky velice příjemná a přátelská atmosféra, která je možná z části dána i tím, že se jedná o katedru poměrně malou, kde se většina vyučujících a studentů zná.

Jak jsem již zmínila výše, vybavení katedry je moderní a pro výuku vyhovující. Naprosto nadstandardní je vybavení české knihovny. Velice přínosným je rovněž zasílání periodik z DZS i možnost zakoupení výukového materiálu, a to nejen učebnic, ale i beletrie, popř. obrazových knih, monografií, CD, DVD aj., jejichž využití je ve výuce velmi vděčné.

Ráda bych tedy na úplný závěr zmínila, že i přes různé nedostatky a obtíže, se kterými se lektor musí čas od času potýkat, jsou vztahy s nadřízenými, kolegy i ostatními pracovníky univerzity, především s panem prof. Catalanem, naprosto korektní a bezkonfliktní.

V Padově 30. června 2014

Zuzana Muchová